

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 64/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Gajdošom, Hviezdoslavova 37, Zlaté Moravce, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pripísom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. IV/1 GPt 538/14/1000-10 zo 14. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie

svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) prípisom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. IV/1 GPt 538/14/1000-10 zo 14. augusta 2014 (ďalej aj „napadnutý prípis“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný ako obvinený za trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona. V sťažnosti uvádza, že „vyšetrovateľ Policajného zboru“ (ďalej len „policajt“ – § 10 ods. 1 Trestného poriadku) mu odoprel právo nazrieť do vyšetrovacieho spisu pred vykonaním jeho výsluchu 15. októbra 2013, čo považoval za porušenie svojho práva „*na predloženie dôkazov o skutočnostiach, ktoré sa mu kladú za vinu, aby sa mohol k nim vyjadriť*“, a preto využil právo obvineného a odmietol vypovedať. O preskúmanie namietaného postupu policajta požiadal prokurátorku Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“). Prokurátorka nezistila pochybenie policajta, jeho postup považovala za opodstatnený, o čom sťažovateľa vyrozumela prípisom z 18. októbra 2013. Za ďalšie porušenie svojich práv sťažovateľ považuje to, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] mala na rozdiel od neho pri svojom výsluchu 12. novembra 2013 k dispozícii kópiu vyšetrovacieho spisu, a tiež to, že súčasťou vyšetrovacieho spisu sú aj nahrávky telefonických hovorov, ktoré vyhotovil svedok [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ namieta aj postup policajta, ktorý odmietol vykonať dôkazy navrhnuté jeho obhajcom.

Sťažovateľ sa domáhal ochrany svojich práv podávaním podnetov a sťažností okresnej prokuratúre, Krajskej prokuratúre v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“), ako aj generálnej prokuratúre. Orgány prokuratúry nezistili žiadne pochybenia, v nadväznosti na čo sťažovateľ namieta: „*Za nedostatok nepovažujú ani skutočnosť, že vyšetrovateľ obhajcovi nevydal do podania tejto sťažnosti kópiu vyšetrovacieho spisu, o ktorú obhajca požiadal po tom, čo bol vyšetrovateľom na možnosť preštudovania spisu upozornený ešte dňa 10. 04. 2014.*“

Sťažovateľ zastáva názor, že už nemá k dispozícii žiadny právny prostriedok, ktorým by sa mohol domáhať odstránenia namietaných porušení, a nie je ani iný orgán, ktorý by mu mohol poskytnúť ochranu, a preto navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, trestný odbor, ktoré mu bolo oznámené podaním pod sp. značkou IV/1 GPt 538/14/1000-10, datovanom dňa 14. augusta 2014, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 17. 09. porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, aby znova preskúmal podnet [REDAKOVANÉ] zo dňa 19. 06. 2014 a rozhodnutia podriadených orgánov prokuratúry a svojim rozhodnutím odstránila porušenia práv [REDAKOVANÉ] a zabezpečila dodržiavanie zákonov a jeho práv v konaní voči nemu.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume podľa vyčíslenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jozefa Gajdoša, advokáta Zlaté Moravce do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru spôsob vybavenia jeho opakovaného podnetu generálnou prokuratúrou, v ktorom namietal postup vyšetrovateľa vo vyšetrovaní a postup prokurátorky okresnej prokuratúry pri vykonávaní dozoru nad zákonnosťou v prípravnom konaní. V čase podania sťažnosti sa vec sťažovateľa nachádzala v štádiu trestného konania, ktoré predchádza podaniu obžaloby a jej prejednaniu pred súdom.

Ústavný súd, súc viazaný podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde návrhom na rozhodnutie, preskúmal sťažnosť sťažovateľa v rozsahu ním navrhovaného petitu.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému, prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanému, právne účinným spôsobom namietať porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ku ktorým malo dôjsť v dôsledku vznesenia obvinenia. V prípade, ak dôjde k podaniu obžaloby, bude

v právomoci súdov, ktorým prislúcha rozhodovanie o vine a treste za trestné činy (čl. 50 ods. 1 ústavy), konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa a posúdiť všetky relevantné skutkové aj právne okolnosti prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05 alebo III. ÚS 109/05).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietať porušenie ústavou chránených základných práv a slobôd, ku ktorým došlo v priebehu trestného konania a neboli v jeho priebehu odstránené.

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v danom štádiu trestného konania nemá právomoc zaoberať sa namietaným postupom vyšetrovateľa a prokurátorky, ktorý bol podstatou argumentácie sťažovateľa v opakovanom podnete a ktorého posúdenie je obsahom napadnutého prípisu generálnej prokuratúry, a v súvislosti s ním sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru.

Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nenamieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a prípisom generálnej prokuratúry. V petite sťažnosti označil základné právo podľa čl. 46 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ namieta porušenie svojich práv v súvislosti s trestným konaním, a nie rozhodnutím orgánu verejnej správy, sťažnosť v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy je zjavne neopodstatnená.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol po predbežnom prerokovaní sťažnosti o jej odmietnutí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 stavy ako zjavne neopodstatnenej a vo zvyšnej časti pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným spôsobom sa takýmto podnetom, resp. opakovaným podnetom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu, resp. opakovanému podnetu vyhovelí (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09), t. j. za porušenie základného práva na inú právnu ochranu nemožno považovať samo osebe skutočnosť, že prokuratúra podnetu, resp. opakovanému podnetu nevyhoví podľa predstáv jeho pisateľa (napr. I. ÚS 38/02, II. ÚS 358/06, IV. ÚS 28/06 atď.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4 . februára 2015